

ВПЛ і рак шийки матки: Що потрібно знати

Рак шийки матки є четвертим за поширеністю видом раку серед жінок у всьому світі. Майже всі випадки раку шийки матки викликані інфекцією **вірусу папіломи людини (ВПЛ)**, якій можна запобігти за допомогою вакцинації.

Щоб захистити жінок від руйнівних наслідків раку шийки матки, ВООЗ закликає до:

**Вакцинації підлітків
проти ВПЛ**

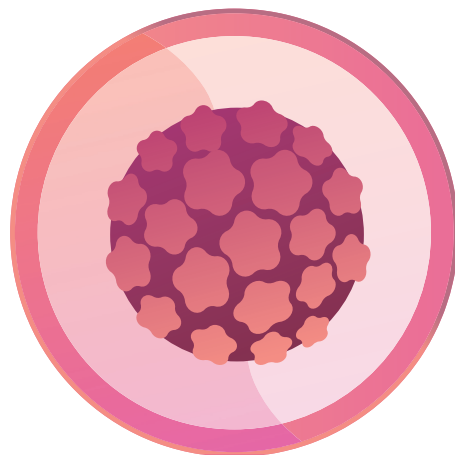

**Регулярного обстеження на рак шийки
матки та якісного лікування**

Що таке ВПЛ?

ВПЛ є найпоширенішою вірусною інфекцією репродуктивного тракту у жінок і чоловіків. Більшість людей інфікуються ВПЛ у певний момент протягом життя, хоча вони можуть не знати про це та не відчувати жодних ознак або симптомів інфекції. ВПЛ може заразитися як жінка, так і чоловік. Інфекція ВПЛ зазвичай проходить сама по собі, але іноді вона може зберігатися протягом тривалого часу і зрештою призвести до раку.

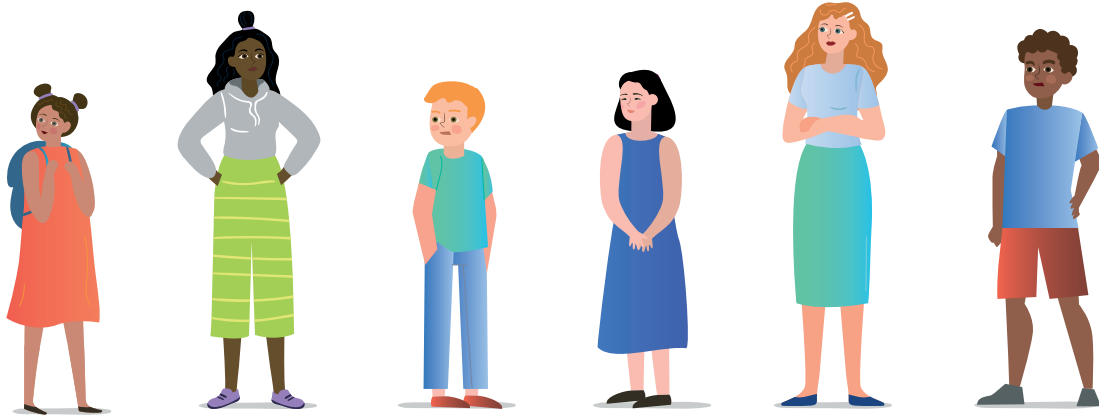
Рак шийки матки є найпоширенішим типом раку, пов'язаним з ВПЛ, але вірус також відповідає за деякі види раку вульви, піхви, пеніса, заднього проходу та задньої стінки горла, включаючи основу язика та мигдалини. ВПЛ також може викликати генітальні бородавки.

Щеплення

Вакцинація проти ВПЛ може запобігти понад 90% випадків ракових захворювань, пов'язаних із ВПЛ. Вакцини проти ВПЛ найбільш ефективні для профілактики раку шийки матки в подальшому житті, якщо їх вводили дівчаткам у віці від 9 до 14 років. Вакцина проти ВПЛ вводиться цій віковій групі 1-2 дозами (залежно від національних рекомендацій). Вакцина проти ВПЛ є ефективною та безпечною та не має жодних відомих довгострокових побічних ефектів. Під час щеплення людина може відчувати біль у місці ін'єкції, але зазвичай він зникає незабаром після введення вакцини.

Вакцинація проти ВПЛ є пріоритетною для дівчаток, але також доступна для хлопчиків у багатьох країнах, щоб запобігти поширенню вірусу, тим самим зменшуючи ризик раку шийки матки у жінок, а також зменшуючи ризик інших видів раку, пов'язаних з ВПЛ, і генітальних бородавок у всього населення. Станом на березень 2023 року 45 (з 53) країн Європейського регіону ВООЗ пропонують вакцинацію проти ВПЛ дівчаткам, а в 20 країнах також хлопчикам.

Скринінг

Особливо у жінок старше 30 років інфекція ВПЛ може зберігатися і призводити до змін у шийці матки, які можуть перерости в рак шийки матки. Зазвичай рак шийки матки розвивається протягом 15-20 років у жінок із нормальною імунною системою, і може тривати всього 5 років у жінок із захворюваннями, які викликають ослаблення імунної системи.

Раннє виявлення та лікування передракових утворень запобігає розвитку раку шийки матки. Виявлений на ранній стадії рак шийки матки піддається ефективному лікуванню.

Тому ВООЗ рекомендує проходити скринінг для вакцинованих і невакцинованих жінок, починаючи з 30 років і повторно кожні 5–10 років, якщо в якості основного скринінгового тесту використовується виявлення ДНК ВПЛ, або кожні три роки, якщо у вигляді основного скринінгу використовується візуальний огляд або цитологічне дослідження, до 49 років. Для ВІЛ-позитивних осіб скринінг слід починати у віці 25 років і повторювати кожні 3-5 років.

Якщо під час тестування виявлено передракові клітини шийки матки, лікування передбачає мінімально інвазивну процедуру знищення аномальних клітин шийки матки. Рак шийки матки лікується хірургічним шляхом, променевою терапією та хіміотерапією. Якщо лікування не проводити, рак шийки матки може бути летальним.

Джерела

[Документ з позицією ВООЗ щодо вакцин проти ВПЛ, грудень 2022 р.](#)

[Дорожня карта для прискорення ліквідації раку шийки матки як проблеми громадського здоров'я в Європейському регіоні ВООЗ на 2022-2030 рр.](#)